

INTERNATIONAL LAW ON WARFARE OF LAND, SEA AND AIR

စစ်ရေးဆိုင်ရာနှင့်ငံတကာဥပဒေများ

ပါဏာတိုင်းကျော်ညွန့် (ငြိမ်း)

**INTERNATIONAL LAW
ON WARFARE OF LAND,
SEA AND AIR**

- စစ်ပွဲများကို စစ်ပြိုင်တပ်ဖွဲ့ကြီးများက မိမိထင်သလို စည်းရုံးတပ်ဆင်မှု တိုက်ခိုက်ခွင့် ရှိသလား။
- ကြည်းကြောင်း စစ်ပွဲများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ဘယ်လို ဆင်နွှဲရမလဲ။
- ရေကြောင်းစစ်ပွဲများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ဘယ်လို ဆင်နွှဲရမလဲ။
- လေကြောင်းစစ်ပွဲများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ဘယ်လို ဆင်နွှဲရမလဲ။
- စစ်ဆဲလ်များကို ဘယ်လို ဆက်ဆံရမလဲ။
- စစ်ပွဲတွင် အရပ်ဘားများ၊ သက်ကြီးရွယ်၊ မိန်းမနှင့်ကလေးများကို ဘယ်လို ကာကွယ်ပေးရမလဲ။
- လူနေထိုင်ရာ မြို့ကြီးများကို ဝိုင်းရံခွင့် ရှိသလား။ အခြောက်နှင့် တိုက်ခိုက်ပြိုခွင်းခွင့် ရှိရဲ့လား။
- ပင်လယ်တူးမြွှနှင့် အကြမ်းဖက်သမားများကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ကြရမလဲ။
- အပုတ်ခွမ်းအားဖြိုးလက်နက်များ၊ ဓာတ်၊ ဖိလက်နက်များကို ဆုံးရှုံး၍ တိုက်ခိုက်ခွင့်ရှိသလား။
စေ့ညီပြီသောများကို အပြစ်ရှာလိုလျှင်
ဤစာအုပ်တွင် လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ပါဠိတော်ကျမ်းကျမ်း (ငြိမ်း)

**စစ်ရေးဆိုင်ရာ
နိုင်ငံတကာဥပဒေများ**

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်
ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေး
ထုတ်ဝေသူ

၄၀၀၉၄၆၀၉၁၀
၄၀၁၁၉၁၀၀၀
ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်။
၅၀၀
ဦးမောင်မောင်၊ Wisdom House
စာအုပ်တိုက်၊ အခန်း ၁၀၁၊
တိုက် ၁၁၉၁-၁၁၉၂၊
လက်ဝဲမင်းဒင်လမ်း၊ မေတ္တာညွန့်ရပ်ကွက်၊
တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဦးမော်မြင့်ဝင်း၊ ကာလာဇန်ပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၈၄၊ ၃၁-လမ်း၊ ရန်ကုန်။
လင်းဝတ္ထု
H. Lwin ၊ အေးကျော်မင်း

ပုံနှိပ်သူ

မျက်နှာပုံးပန်းချီဒီဇိုင်း
အတွင်းအပြင်အဆင်
တန်ဖိုး

 ၆၀၀၀ ကျပ်

၃၄၀

ကျော်ညွန့်၊ ဦး၊ ပါမောက္ခ
စစ်ရေးဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာဥပဒေများ / ပါမောက္ခဦးကျော်ညွန့်။ - ရန်ကုန်၊
Wisdom House စာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၁၀။
၁၂၄ - စာ၊ ၁၁.၉ x ၁၈.၂ စင်တီ။
(၁) စစ်ရေးဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာဥပဒေများ

မာတိကာ

□ ကျမ်းဦးစကား	က
□ နိဒါန်း	၁
၁။ စစ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ၏ နောက်ခံသမိုင်း	၅
၂။ ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲများဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် စစ်ဥပဒေသများ	၁၁
၃။ ပင်လယ်ရေကြောင်းစစ်ပွဲနှင့် ကြားနေရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ	၁၇
၄။ စစ်ဖြစ်လာချိန်တွင် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများစပ်ကြား ချုပ်ဆို ထားသော စာချုပ်များ အသက်မဝင် ဖြစ်လာခြင်းကိစ္စ	၂၃
၅။ ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသော နည်းလမ်းများ	၂၇
၆။ သိမ်းပိုက်ထားခြင်းခံရသော နယ်မြေကို အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စ	၃၁
၇။ ရေကြောင်းစစ်ပွဲများဆိုင်ရာ ဥပဒေသများ	၄၉
၈။ နိုင်ငံတကာ လေကြောင်းစစ်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေသများ	၆၉

- ၉။ ကြားနေနိုင်ငံများက စောင့်ထိန်း လိုက်နာအပ်သောတာဝန်
ဝတ္တရားများ၊ စည်းကမ်းစည်းမျဉ်းများနှင့် အခွင့်အရေးများ ၇၅
- ၁၀။ စစ်ပွဲတွင် အတိုက်အခိုက် အပစ်အခတ်များ ရပ်စဲခြင်းကိစ္စ ၈၇
- ၁၁။ စစ်ရာဇဝတ်ကောင်များနှင့် စစ်တရားခံများအား
ဥပဒေကြောင်းအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စ ၉၃
- ၁၂။ အဖျက်စွမ်းအား ကြီးမားသော လက်နက်များနှင့် လူသား
မဆန်သည့်ရက်စက်လွန်းရာကျသော လက်နက်ဆန်းများကို
မသုံးစွဲရန် တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားခဲ့ခြင်းကိစ္စ ၉၉
- ၁၃။ ပင်လယ်ဓားပြ၊ လေယာဉ်အပိုင်စီးမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုပုံစံ
အားလုံးအား ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ခြင်း လုပ်ဆောင်ချက်များ ၁၀၇
- နိဂုံးချုပ် ၁၁၇

ကျမ်းဦးစကား

“စစ်တိုက်တယ် ဆိုတာ လူတွေ အုပ်စုဖွဲ့ပြီး အချင်းချင်း သတ်ကြ ဖြတ်ကြတာပဲ။ ကြိုက်သလို သတ်လို့ ဖြတ်လို့ ရတာပေါ့။ စစ် ဖြစ်နေရင် မတရားတာ တရားတာ မရှိဘူး။ အကုန်လုပ်လို့ ရတယ်”ဟု အသိပညာ ကင်းမဲ့သူတစ်ဦး ပြောခဲ့သည်ကို စာရေးသူ ဥပဒေပညာ ရှာမှီးနေစဉ် ကျောင်းသားဘဝက ကြားဖူးခဲ့သည်။

စိတ်ထဲက ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပေလေတယ် ငမိုက်သားရယ်၊ ကိုယ့်မှာ အသိဉာဏ် မရှိတိုင်း ထင်ရာတွေ လျှောက်ပြောနေတာပဲ။ ဒီလိုလူတွေ သိပ်များနေရင် နောင်ရေး မအေးဘူးဟု စိတ်ထဲက တွေးမိခဲ့သည်။ စစ် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးကို နောက်ဆုံး နည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဩစတြီးယန်းလူမျိုး (အချို့ကလည်း ပရပ်ရှန်း လူမျိုးဟု ပြောကြသည်) စစ်သေနင်္ဂဗျူဟာဆိုင်ရာ ပါရမီရှင် *Von Clausewitz* က သူ၏သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းများတွင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

ကိုယ် ထင်သလို၊ ကိုယ် ကြိုက်သလို အရိုင်းအစိုင်း တိရစ္ဆာန်များသဖွယ် စစ်ပွဲကို ဆင်နွှဲ၍ မရပါ။ အကျိုးအကြောင်း ဆီလျော်ပြီး တရားသောစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲနိုင်ရန် နိုင်ငံတကာ စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို နိုင်ငံတိုင်းရှိ တပ်ဖွဲ့အသီးသီး၊ စစ်သည်အားလုံးတို့က ရာထူးအဆင့်အတန်းမရွေး၊ လူမျိုးဘာသာမရွေး တစ်ပြေးညီ လိုက်နာကျင့်သုံးကာ စစ်

သည်တော် ကျင့်ဝတ်များကို စောင့်ထိန်း၍ စစ်ပွဲ ဆင်နွှဲကြ ရသည်ကို သိရှိနားလည် သဘောပေါက်သူ ဦးရေ အလွန်ပင် နည်းပါးလှသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့မိရာက ဤကျမ်းငယ် တစ်စောင်ကို မဖြစ် ဖြစ်အောင် ရေးမှ ဖြစ်တော့မည်ဟု စာ ရေးသူ သဘောပေါက်ခဲ့သည်။

စာရေးသူသည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကို အလေးအနက် လေ့လာလိုက်စားခဲ့သလို ကမ္ဘာကျော် စစ်ဗျူဟာကျမ်းများ ကိုလည်း ပင်ကိုဝါသနာအလျောက် အလွန်အဖိုးအနုဋ္ဌ ထိုက် တန်သော သင်ခန်းစာနှင့် သြဝါဒများကို အချိန်ပေး၍ နှိုက် နှိုက်ချွတ်ချွတ် ဆည်းပူး လေ့လာခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘာပေါ် တွင် နပိုလီယန်၊ ဟန့်ရီဘော(လ်)၊ ဂျူးလီးယက် ဆီဇာ၊ *Von Clauswitz*၊ ဆွန်ဇူး၊ မက် အာသာ၊ ပက်တန်၊ ဂူဒါးယန်း၊ မန်းစတီန်း၊ ဂျာမန်ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဒိုးနစ်(စ)၊ အင်္ဂလိပ် ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး *Horatio Nelson*၊ အင်္ဂလန် ကြည်း တပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး *Wellington*၊ မောင်ဂိုမာရီ၊ ဂျပန် ရေတပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ယာမာမိုတိုတို့က အမြဲတမ်း အလေးအနက် ပြောကြားကာ ဆုံးမ သြဝါဒပေးခဲ့ကြသည့် တူညီသော စကား တစ်ရပ်မှာ “တပ်မတော်သား ဟူသည် စည်းကမ်းဥပဒေကို အတင်းကျပ်ဆုံး လိုက်နာကြရသူများ ဖြစ်သည်”ဟု ဖြစ် ပါသည်။

စစ်အောင်ရာအောင်ကြောင်း အကြောင်းတရားများ အနက် စစ်သည်တော်များနှင့် စစ်တပ်ကြီး တစ်တပ်လုံး စည်း ကမ်းသေဝပ်ပိပြားကာ အမိန့်ကို နာခံတတ်ပြီး ဥပဒေကို တိ ကျစွာ လေးစားလိုက်နာတတ်မှ စစ်အောင်နိုင်မည်ဟု တရုတ် စစ်ပါရဂူ ဆွန်ဇူးက လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ကပင်

ထပ်တလဲလဲ သွန်သင် ဆုံးမ သြဝါဒပေးခဲ့ဖူးသည်ကို စစ်သမိုင်း
အား အလေးအနက် လေ့လာလိုက်စားဖူးသူတိုင်း သိရှိ နား
လည် သဘောပေါက်ထားကြပြီး ဖြစ်သည်။

စစ်စည်းကမ်းနှင့် စစ်ဥပဒေသများသည် ကမ္ဘာ့မည်
သည့် တပ်မတော်များကိုမဆို တစ်စည်းတစ်လုံးတည်း တည်
တံ့ခိုင်မြဲစေရန် ထိန်းချုပ်ပေးထားသော အင်အားကြီး ဖြစ်သည်
ကို လုံးဝ မမေ့အပ်ပေ။

ရုံးတွင် ရုံးစည်းကမ်း၊ ကျောင်းတွင် ကျောင်းစည်းကမ်း၊
ဆေးရုံတွင် ဆေးရုံစည်းကမ်း ရှိသကဲ့သို့ စစ်မြေပြင်တွင်လည်း
စစ်ပြိုင် နိုင်ငံများမှ စစ်သည်တော်များ အမြဲတစေ တိကျစွာ
လေးစားလိုက်နာရမည့် စစ်ပွဲဆိုင်ရာ စည်းကမ်းများ အများ
အပြား ရှိပါကြောင်း အလေးအနက် တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ပါမောက္ခ ဦးကျော်ညွန့် (ငြိမ်း)
နိုင်ငံတကာ ရေကြောင်းဥပဒေ ပါမောက္ခ၊
ဒါလီယံ ကမ္ဘာ့ရေကြောင်းတက္ကသိုလ်၊
တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ။

နိဒါန်း

စစ်ပွဲများကို ဆင်နွှဲရာတွင် နိုင်ငံများသည် မိမိတို့စိတ်ကြိုက် ဆင်နွှဲ တိုက်ခိုက်၍ မရပါ။ စစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ နှင့်အညီ ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော ဥပဒေသများ၊ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီသာ ဆင်နွှဲတိုက် ခိုက်ကြရသည်။ ထိုသို့ မဟုတ်ပါက မိမိ ဆင်နွှဲတိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် စစ်ပွဲသည် စစ်ရာဇဝတ်မှု (*war crime*) မြောက်ပြီး ကျူးလွန်သူများ မှာ စစ်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများ (*war criminals*) ဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားကြပေလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် တိုက်ပွဲများကို ဦးစီးကွပ်ကဲကြရသော စစ်ဦးစီး အရာရှိများသည် ကြည်း၊ ရေ၊ လေနှင့် ကမ်းတက် တိုက်ခိုက်ရေး တပ်ဖွဲ့များပါ မကျန် နိုင်ငံတကာ စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို တိကျစွာ လိုက်နာပြီးမှ စစ်ရေးစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ကွပ်ကဲဦးစီးတိုက် ခိုက်ရေးတာဝန်များနှင့်အညီ စည်းစနစ်ကျနစွာ ဆင်နွှဲတိုက်ခိုက်ကြ ရသည်။

လူသားသည် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော၊ ဆင်ခြင်တုံတရားရှိ သော၊ ကြင်နာတတ်သော၊ နှလုံးသားနှင့် စာနာထောက်ထားတတ် သော သက်ရှိများ ဖြစ်ကြ၍ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ အချင်းချင်း

တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ကြသကဲ့သို့ သတ်ဖြတ် တိုက်ခိုက်ခွင့် မရှိဘဲ ဥပဒေ စည်းကမ်းဘောင်များအတွင်းမှသာ စစ်ပွဲဆင်နွှဲကြရန် ကမ္ဘာ့တပ်မတော် အသီးသီးတွင် ကိုယ်စီကိုယ်င တာဝန်အသီးသီး ရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက နာဇီ ဂျာမန်နှင့် ဂျပန် ဖက်ဆစ်တပ်ဖွဲ့များ၏ လူမဆန်သော ရက်စက်မှုကြီးများက ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား သန်းပေါင်းများစွာတို့အား ထိတ်လန့်ကြောက် ရွံ့စေခဲ့ကြသည်။ လက်နက်မဲ့ အရပ်သူ အရပ်သားနှင့် စစ်သုံ့ပန်း များကို ရက်စက်စွာ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ကြိမ်ဖန် များစွာ ကျူးလွန်စော်ကား အနိုင်ကျင့်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံ တကာက စစ်ကို လူသားဆန်ဆန် ဆင်နွှဲတိုက်ခိုက်ကြရန် စည်း ကမ်းဘောင်များ ကန့်သတ်ပေးလာခဲ့ကြရသည်။ ခရစ်တော် မပေါ် မီ ရောမများ၊ ဂရိများ လက်ထက် ကတည်းကပင် လက်နက်မဲ့လျက် ရှိသော၊ လက်နက်ချ အရှုံးပေး အညံ့ခံလျက်ရှိသော ရန်သူဘက်မှ စစ်သည်တပ်သား တပ်ဖွဲ့ဝင်များအား သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်း ပန်းခြင်း မပြုကြရန် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ သူ့ခေတ် သူ့အခါ အလျောက် ရှိခဲ့ကြပြီ ဖြစ်၏။

ထိုခေတ်များ မတိုင်မီက စစ်သုံ့ပန်းများကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းများကို ဖြတ်တောက်နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ ကျွန်အဖြစ် ရောင်းစားခြင်းနှင့် ကျွဲနွားတိရစ္ဆာန်များသဖွယ် အနိုင် ကျင့် နှိပ်စက်ကာ အလုပ်ကြမ်းများလုပ်ရန် အဓမ္မစေခိုင်းခဲ့ကြခြင်း ဟူသော စနစ်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသည်။ ထိုရန်သူ စစ်သုံ့ပန်းများ အား ခံတပ်ကြီးများ ဆောက်လုပ်ရန် ကျောက်ထုခြင်းလုပ်ငန်း၊

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက် စစ်ရထားများ သွားရန် ကျောက်ခင်း
လမ်းများ ဖောက်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင်လည်း အကြီးအကျယ်
အသုံးပြုခဲ့ကြဖူးပါသည်။

ရောမစစ်တပ်များတွင် အင်ပါယာအတွင်းရှိ လူမျိုးပေါင်းစုံ
ပါဝင်သော စစ်သည်များ ရှိကြသည် ဖြစ်ရာ တပ်တွင်း စည်းကမ်း
သေဝပ်ရေးနှင့် တစ်သွေး တစ်သံ တစ်မိန့်တည်း ဖြစ်ရန် စစ်သည်
တော်ကျင့်ဝတ်နှင့် စစ်စည်းကမ်းဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်
လိုက်နာကျင့်သုံးစေခဲ့ကြရာမှ စစ်ဥပဒေများသည် သိမ်းပိုက်ခံ နယ်
မြေဒေသများဆီသို့ တစ်စထက်တစ်စ ပျံ့နှံ့ခဲ့ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်
နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ စစ်ဥပဒေများကို ဖြည့်စွက်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြ
သဖြင့် ထိုဥပဒေ ဘာသာရပ်မှာ ယနေ့တိုင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ကျယ်
ဝန်းလာခဲ့ပေသည်။

အခန်း (၁)

စစ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေများ၏ နောက်ခံသမိုင်း

ရှေးယခင် အဆီးရီးယန်းလူမျိုးများလက်ထက် (ခရစ်တော် မပေါ် ထွန်းမီကာလ) က ကျွန်ုပ်လုပ်အားကို ရယူအသုံးပြုလိုသဖြင့် ကျွန် များကို ဖမ်းဆီး ကျွန်ပြုနိုင်ရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံက အခြား တစ်နိုင်ငံကို လက်နက်အားကိုးဖြင့် တိုက်ခိုက်ကာ စစ်ရှုံးသူ လူထုကို ကျန်အဖြစ် ဖမ်းဆီးမှုပြုခဲ့ကြသကဲ့သို့ အခြားသူကြွယ်များထံ ရောင်း စားခြင်းများကို လူမဆန်စွာ ပြုမူခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ် စစ်ပွဲများတွင် လူသားများကို လူသား ဟူ၍ပင် မရှုမြင် မသတ်မှတ် ခဲ့ကြပေ။ မြေပိုင်ရှင်ကြီးများခေတ်တွင် မြေပိုင်ရှင်ကြီးများက လယ် ယာ စိုက်ပျိုး ထွန်ယက် လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မြေများနှင့် လယ်ကျွန် များ (serfs) ကို ရယူရန် စစ်သည်များ စုဆောင်း၍ အချင်းချင်း စစ်ပြု အားပြိုင်ခဲ့ကြပြန်သည်။

အရင်းရှင်စနစ်ကြီး ထွန်းကားလာပြန်သောအခါ မိမိတို့၏ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန် ဈေးကွက်ရှာဖွေရေးနှင့် ကုန် ကြမ်းများကို လိုသလောက် ဈေးပေါပေါနှင့် ဝယ်ယူ ရရှိနိုင်ရေး

ပါမောက္ခ ဦးကျော်ညွန့် (ငြိမ်း)

အတွက် စစ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ကာ နယ်မြေသစ်များ၊ ကိုလိုနီများကို သိမ်းပိုက် အုပ်စိုး ထူထောင်ခဲ့ကြပြန်သည်။ စစ်သည်တော်များမှာ စစ်မြေပြင်တွင် မည်သည့် ဥပဒေပါ ခံစားခွင့်နှင့် အကာအကွယ် မရရှိဘဲ ရန်သူဘက်မှ ပြုသမျှ ငုံ့ခံနေခဲ့ကြရသည်။

ကိုလိုနီကျွန်ပြု အနိုင်ယူသူများလက်အောက်မှ လွတ်မြောက် ရန် ခုခံတိုက်ခိုက်သော စစ်ပွဲများကို လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲ (*war of liberation*) သို့မဟုတ် တရားသော စစ်ပွဲ (*just wars*) ဟု သတ်မှတ် ခေါ်ဝေါ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြပြန်သည်။ ခုခံကာကွယ်ရေးစစ်ပွဲ များ (*defensive wars*) နှင့် လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲများ (*war of liberation*) အားလုံးသည် တရားသော စစ်ပွဲများ ဖြစ်သည် ဟု ဥပဒေပညာရှင် အများစုက သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြပြန်သည်။

၁၉၂၈ ခုနှစ်က ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့တော်တွင် ကျူးကျော် ရေး စစ်ပွဲများ (*aggressive wars*) ကို ရာဇဝတ်မှုများအဖြစ် သတ်မှတ်ကြောင်း နိုင်ငံတကာ စာချုပ်တစ်ရပ်ကို *Kellogg-Briand Pact* အဖြစ် ချုပ်ဆို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြ၏။ သို့သော် ဤစာချုပ်တွင် ကျူးကျော်သူဆိုသူမှာ မည်သူဖြစ်သည်ကို အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ဖော်ပြနိုင်ခဲ့ခြင်း လုံးဝမရှိခဲ့ပေ။ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး မှာ အထူး လိုအပ်သည်ကိစ္စ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ထိုစာချုပ်က အရေးပေး ဖော်ပြခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

နိုင်ငံပေါင်းချုပ် အသင်းကြီးကလည်း ကျူးကျော်သည့်နိုင်ငံ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို မရှင်းလင်းနိုင်ခဲ့ပေ။ သို့သော် ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးက စစ်ပွဲများကို တားဆီးရေးနှင့် လက် နက် ဖျက်သိမ်းရေး ကိစ္စနှစ်ရပ်စလုံးကို အဓိက အသားပေး ဖော်

ပြကာ လက်တွေ့တွင်လည်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတကာ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး ညီလာခံ၌ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုက ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲ (*war of aggression*) ကို စတင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၍ တင်ပြခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် အစည်းအဝေးတွင် ဆိုဗီယက်တို့၏ ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်သော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အများစုက ထောက်ခံ အားပေး လက်ခံခဲ့ကြ ပြန်သည်။

စစ်ပွဲကို စတင်ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်သော နိုင်ငံကို ကျူးကျော်သူ (*aggressor*) ဟု ဆိုဗီယက် ယူနီယံက အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ စစ်ပွဲကို စတင်တိုက်ခိုက်သော နိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး မဟာဗျူဟာအရ မည်သည့် အကြောင်းပြချက်ကိုမျှ စစ်စတင် တိုက်ခိုက်ရသည့် အကြောင်းပြချက်များအဖြစ် ဆိုဗီယက်တို့က လက်မခံခဲ့ကြပေ။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းရေးရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်စွက်ဖက်ခြင်းအား သွယ်ဝိုက်၍ ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်ခြင်း လုပ်ရပ် (*indirect aggression*) ဟု ဆိုဗီယက်တို့က အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြပြန်သေးသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ကျင်းပခဲ့သော နိုင်ငံတကာညီလာခံကြီးတွင် တင်ပြခဲ့ကြသော အချက် ဖြစ်၏။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစီးပွားရေးတွင် ဝင်ရောက် စွက်ဖက် ကျူးကျော်သော နိုင်ငံကို စီးပွားရေးစစ်ပွဲ ကျူးကျော်သူ (*economic aggressor*) ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြပြန်သည်။

mg yoe . com

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား စစ်ရေးအရ ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်ရန် မိဒီယာမီးစုံ သုံး၍ ဝါဒဖြန့်ချိသော နိုင်ငံကိုလည်း စစ်ရေးအရ ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်မှုကို အားပေးအားမြှောက်ပြုသော နိုင်ငံဟုပင် ဆိုဗီယက်တို့က သတ်မှတ်ကြောင်း ကမ္ဘာသို့ အတိအလင်း တင်ပြခဲ့ ကြသည်။ စစ် ဖြစ်ပွားလာအောင် လှုံ့ဆော်နှိုးဆွ အားပေးအား မြှောက် ပြုလုပ်ကာ ဝါဒဖြန့်ချိပေးသော နိုင်ငံများကိုလည်း ကမ္ဘာ့ နိုင်ငံအများအပြားနှင့်အတူ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက ရှုတ်ချ ပြစ်တင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံကြီးက စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလာအောင် လှုံ့ဆော် အားပေး ဝါဒဖြန့်ချိသော နိုင်ငံများအပေါ် အတိအလင်း ဝေဖန် ရှုတ်ချ ပြစ်တင်ခဲ့ကြပြန်သည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ထိခိုက်စေ သော မည်သည့်နိုင်ငံ၏ လုပ်ရပ်မီးစုံကိုမဆို ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီး က ပြစ်တင်ရှုတ်ချခဲ့ပြန်သည်။ စစ်ကို ပိတ်ပင်တားဆီးသည့် ဥပဒေ များကို မိမိတို့ တစ်နိုင်ငံချင်းအလိုက် သင့်လျော်သလို ပြဋ္ဌာန်းပေး ကြပါရန် ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံကြီးက ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အား လုံးမှ ပါလီမန် လွှတ်တော်များကို တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့ကြပြန်သည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးကို အထူးဂရုတစိုက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်နှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများကို တားမြစ်ရန် အထူးလို အပ်ကြောင်းကိုပါ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ အားလုံးကို ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးက တစ်ဆက်တည်း အလေးအနက် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံက 'ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သောဥပဒေ' (law in

defence of peace) ကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ကြ၏။ ဤဥပဒေထဲတွင် စစ်ပွဲကို လှုံ့ဆော်အားပေး ဝါဒဖြန့်ချိပေးသူများကို စစ်ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်သူများအဖြစ် သတ်မှတ်ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံ အများအပြားကလည်း အလားတူ စစ်ကို တားဆီးသည့် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ကြသေးသည်။

အခန်း (၂)
**ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲများဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့်
 စစ်ဥပဒေသများ**

စစ်ပွဲများ တိုက်ခိုက်ဆင်နွှဲရာတွင် စစ်တိုက်ခိုက်ပွဲ နည်းလမ်းများနှင့် သုံးစွဲရမည့် လက်နက်များကို စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများက မိမိတို့ စိတ်တိုင်း ကျ သို့မဟုတ် အလိုကျအတိုင်း တိုက်ခိုက်သုံးစွဲခွင့် မရှိခြင်း ဆိုသည့် ‘ပဓာနကျသော အခြေခံသဘောတရား’ မှာ စစ်ဥပဒေများအားလုံး ၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်ပင် ဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ် စစ်ပွဲများတွင်လည်း သူ့ခေတ်သူ့အခြေအနေနှင့် ဆီလျော်ကိုက်ညီသော စစ်ပွဲများ ဆင်နွှဲ တိုက်ခိုက်ရာတွင် လိုက်နာကြရမည့် စစ်ဥပဒေသများကို ပြဋ္ဌာန်း ခဲ့ကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိကြရ၏။ ဥပမာ ရန်သူမြစ်ချောင်းများ နှင့် ရေတွင်းရေကန်များကို အဆိပ်ခတ်ခြင်းအား ခရစ်မပေါ်မီ ခေတ်ကာလများကပင် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများက တားဆီးလိုက်နာ ကျင့် သုံးခဲ့ကြသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် စစ်ပွဲများ၌ လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြ ရမည့် စည်းမျဉ်းဥပဒေသများကို နိုင်ငံတကာစာချုပ်များ ချုပ်ဆို၍

ပြဋ္ဌာန်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးစေခဲ့ကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။
အောက်ပါ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်များသည် နိုင်ငံများ စပ်ကြား ဖြစ်
ပွားသော စစ်ပွဲများတွင် စစ်ပြိုင်တပ်ဖွဲ့များ လေးစားလိုက်နာ ကျင့်
သုံးကြရမည့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများအဖြစ် တိကျပြတ်သားစွာ
ပြဋ္ဌာန်း ကျင့်သုံးလိုက်နာစေခဲ့ကြသည်-

(၁) ၁၈၅၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့က ရေကြောင်းစစ်ပွဲ
များတွင် လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ဥပဒေများအဖြစ်
ကမ္ဘာ့ရေတပ်အင်အားကြီးနိုင်ငံများစပ်ကြား ရေးသား
ချုပ်ဆို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော စာချုပ်၊

(၂) တိုက်ပွဲများအတွင်း ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြသော ကြည်းတပ်
ဖွဲ့ဝင် စစ်သည်တော်များအား ကောက်ယူကယ်ဆယ်
ဆေးဝါးကုသပေးခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ
နှင့် ပတ်သက်သော ၁၈၆၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်
နေ့က ဂျီနီဗာမြို့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံတကာ
စာချုပ်၊

(၃) အပြင်းအထန် ပေါက်ကွဲစေတတ်သော ခဲယမ်းများနှင့်
မီးလောင်ဗုံးများကို ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲများတွင် သုံးစွဲ
နေခြင်းများအား တားမြစ်ပိတ်ပင်သော ၁၈၆၈ ခုနှစ်
နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့က ရုရှားနိုင်ငံ *St. Petersburg*
မြို့တော်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်၊
(*St. Petersburg* ကြေညာချက် ဟူ၍လည်း လူသိများ
ခဲ့ကြသည်)

- (၄) စူးရှသော ကျည်ဆန်များ မသုံးစွဲရေး နိုင်ငံတကာ စာချုပ်၊ (*Hague* မြို့တော်တွင် ၁၈၆၄ ခုနှစ်က ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်)
- (၅) ဆေးရုံသင်္ဘောများအား စစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားနေစဉ် ကာလအတောအတွင်း ဆိပ်ကမ်းခွန်များ ကောက်ခံခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးအပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ၁၉၀၄ ခုနှစ် *Hague* အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်၊
- (၆) ဒဏ်ရာရထားသော စစ်သည်တော်များအား စစ်မြေပြင်မှ ကယ်ထုတ်ကာ ဆေးဝါးကုသပေးခြင်းအား ခွင့်ပြုစေခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ၁၉၀၆ ခုနှစ် *Hague* အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစာချုပ်၊
- (၇) (က) ၁၉၀၇ ခုနှစ် *Hague* ကြည်းကြောင်း စစ်ပွဲများတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထားသော နိုင်ငံတကာ စာချုပ်၊
  - (ခ) ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲများတွင် နိုင်ငံအစိုးရများနှင့် တိုက်ပွဲဝင် စစ်သည်များက လိုက်နာ ကျင့်သုံးကြရမည့် တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားများ၊
  - (ဂ) စစ်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ် ကုန်သည်များနှင့် ကုန်သင်္ဘောပိုင်ရှင်များက လိုက်နာရန် တာဝန် ရှိသော ဝတ္တရားများ၊
  - (ဃ) ကုန်သင်္ဘောများကို စစ်သင်္ဘောများအဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော လိုက်နာရန် စည်းမျဉ်းများ၊

- (င) ပင်လယ်ပြင်တွင် အလိုအလျောက် ထိကွဲမိုင်းများ ချထားခြင်းဆိုင်ရာ လိုက်နာကြရမည့် စည်းမျဉ်း ဥပဒေသများ၊
- (စ) စစ်ပွဲများ ကာလအတွင်း စစ်သင်္ဘောများက အမြောက်ပစ်ခတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လိုက်နာ ရမည့် စည်းကမ်းများ၊
- (ဆ) ဂျီနီဗာ စစ်ရေးသဘောတူစာချုပ်ကို ရေကြောင်း စစ်ပွဲများအတွက်ပါ အသုံးပြု အကျုံးဝင် ပတ် သက်စေမည့်ကိစ္စ၊
- (ဇ) ရေကြောင်းစစ်ပွဲများအတွင်း ရန်သူ့သင်္ဘောများ ကို ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းရာတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းဥပဒေသများ၊
- (စ၂) ရန်သူ့သင်္ဘောများနှင့် ကုန်စည်များကို သိမ်းပိုက် ခွင့်များ၊
- (ည) ရေကြောင်းစစ်ပွဲများ ကာလအတွင်း ကြားနေ နိုင်ငံများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ၊
- (ဋ) လေသင်္ဘောများမှ ခုံးကျည်နှင့် ဗုံးများ၊ ပေါက်ကွဲ စေသော လက်နက်များကို ကြံချခြင်းအား တား မြစ် ပိတ်ပင်ခြင်း ကိစ္စ၊
- (ဌ) ၁၉၀၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ရေကြောင်း စစ်ပွဲများတွင် လိုက်နာကြရမည့် ဥပဒေများနှင့် ပတ်သက်သည့် ကြေညာစာတမ်း၊

(လန်ဒန်မြို့၊ ညီလာခံတွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ကြသည်)

- (၃) ၁၉၂၅ ခုနှစ်က ဂျီနီဗာမြို့တော်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော ဓာတု၊ အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့နှင့် ဇီဝပိုးမွှား ရောဂါပိုး လက်နက်များအား စစ်ပွဲများတွင် သုံးစွဲခြင်းအား တားမြစ် ပိတ်ပင်သည့် နိုင်ငံတကာစာချုပ်၊
- (ပ) ၁၉၂၉ ခုနှစ် ဂျီနီဗာမြို့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော စစ်မြေပြင်မှ ဒဏ်ရာရသူများ အားလုံးကို ကယ်ဆယ် ဆေးဝါးကုသပေးရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ်၊
- (ဏ) ၁၉၂၉ ခုနှစ်က ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော စစ်သို့ပန်းများ အပေါ် ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံပြုစု ကုသပေးရေး နိုင်ငံတကာ စာချုပ်၊
- (တ) ၁၉၃၆ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၆ ရက်နေ့က လန်ဒန်မြို့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော စစ်ပွဲကာလအတွင်း ကုန်သွယ်ရေးများကို မိမိ ရေငုပ်သင်္ဘောများက တိုက်ခိုက်ရာတွင် လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် စည်းမျဉ်း ဥပဒေများဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စာချုပ်၊
- (ထ) ၁၉၄၉ ခုနှစ်က ဂျီနီဗာမြို့တော်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော စစ်မြေပြင်မှ ဒဏ်ရာရထားသည့် စစ်သည်များအား ကယ်ထုတ် ကုသ ကူညီပေးရေးဆိုင်ရာ

သံတမန် ညီလာခံတွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံ
တကာ စာချုပ် လေးခု၊

- (ဒ) ပင်လယ်ပြင်တွင် သင်္ဘောပျက်၍ မျောပါနေ
သော ရန်သူ့ရေတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား ကယ်ဆယ်
ကူညီရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစာချုပ်၊
- (ခ) စစ်ပွဲကာလ အတောအတွင်း အရပ်သားများကို
လိုအပ်သော ကူညီကာကွယ်မှုများ ပေးအပ်ရေး
သဘောတူစာချုပ်၊
- (န) ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် အဆောက်အအုံများကို
စစ်ဘေးဒဏ်မှ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးရေး
ဆိုင်ရာ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့က
ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော နိုင်ငံတကာစာချုပ်။

ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များက စစ်ရေးအရ ပါဝင် တိုက်ခိုက်ရာ
တွင်လည်း ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ် စာပိုဒ် ၄၂ အရ အထက်ပါ
နိုင်ငံတကာ စစ်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော စာချုပ်စာတမ်းများအတိုင်း
တိကျစွာ လေးစား လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြရန် တာဝန်ရှိလာ
ပါသည်။

အခန်း (၃)
 ပင်လယ်ရေကြောင်းစစ်ပွဲနှင့် ကြားနေရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ
 စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

စစ်ပွဲကာလများအတောအတွင်း ကြားနေနိုင်ငံများ၏ ကုန်သွယ်ရေးများအား အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် အကာအကွယ် ပေးကြပါရန် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအား ၁၇၈၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၈ ရက်နေ့က ရုရှားနိုင်ငံက မေတ္တာရပ်ခံ တောင်းဆိုခဲ့သည်။

၁၈၅၆ ခုနှစ်က ပါရီမြို့တော်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြသော နိုင်ငံတကာ ညီလာခံကြီးက ကြားနေနိုင်ငံများမှ ကုန်သွယ် ရေကြောင်းဆိုင်ရာ သဘောများ၏ လွတ်လပ်စွာ သယ်ယူပို့ဆောင် ခုတ်မောင်းသွားလာခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို ကမ္ဘာ သိအောင် ကြေညာ၍ အသိအမှတ် ပြုပေးခဲ့ကြသည်။ တားမြစ် ပိတ်ပင်ထားသော စစ်ဘက်တွင် အသုံးပြုနိုင်ခြေရှိသည့် ကုန်ပစ္စည်းများမှလွဲ၍ ကြားနေနိုင်ငံများပိုင် ကုန်သွယ်ရေးများပေါ်ရှိ ရန်သူနိုင်ငံပိုင် ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းယူငင်ခြင်းကို စစ်ပြိုင်နိုင်ငံမှ ရေတပ်သင်္ဘော

mgyoe.com

ပါမောက္ခ ဦးကျော်ညွန့် (ငြိမ်း)

များအား ခွင့်မပြုခဲ့ကြပါ။ ရန်သူအလံ လွင့်ထူ ခုတ်မောင်းနေသော သင်္ဘောများပေါ်မှ စစ်နှင့် မပတ်သက်သော ကုန်ပစ္စည်းများကိုပင် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံ၏ ရေတပ်သင်္ဘောများက သိမ်းဆည်း ရယူခြင်း မပြုရန် အဆိုပါ ပါရီညီလာခံကြီးက တားမြစ်ပိတ်ပင်ခဲ့ပေသည်။ သို့သော် ရန်သူဆိပ်ကမ်း မြို့ကြီးများအား အခြားနိုင်ငံမှ သင်္ဘောများ ဝင်ထွက်သွားလာ ကုန်သွယ်ခြင်း မပြုနိုင်အောင် တားဆီးဝိုင်းရံ ပိတ်ဆို့ခွင့် (*naval blockade*) ကိုမူ ထိုညီလာခံကြီးက အသိအမှတ် ပြုပေးခဲ့ပါသည်။

၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် ဟင်နရီ ဒူးနန် (*Henri Dunant*) က ကမ္ဘာ့စစ်မြေပြင်များပေါ်မှ ဒဏ်ရာရစစ်သည် ဟူသမျှကို ရန်သူ/ မိတ်ဆွေ မခွဲခြားဘဲ လူနာ သယ်ယူခေါ်ထုတ်ပြီး ဆေးဝါးကုသခွင့် ပြုရန် ကမ္ဘာသို့ မေတ္တာရပ်ခံကာ အရေးဆိုခဲ့ရာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများက လိုက်လျောခဲ့ကြပြန်သည်။

၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် ရုရှားနိုင်ငံက စတင် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့မှုကြောင့် ပထမအကြိမ် *Hague* ညီလာခံကို ကျင်းပ၍ နိုင်ငံတကာ က လိုက်နာကြရမည့် စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြမ်းများကို ရုရှား ပညာရှင်များက အစပျိုး၍ တင်ပြဆွေးနွေးလာခဲ့ကြသည်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် ထိုကိစ္စများအတွက် ဒုတိယအကြိမ် ညီလာခံ တစ်ရပ်ကို *Hague* မြို့တော်တွင် ထပ်မံခေါ်ယူ ကျင်းပခဲ့ကြပြန်သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် *Genoa* မြို့တွင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်ဆင်တိုက်ခိုက်နည်းများ၊ အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့ သုံးစွဲတိုက်ခိုက်ခြင်းများနှင့် လူနေအိမ်ခြေများကို လေကြောင်းမှ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုကြပါရန် ရုရှားနိုင်ငံက တင်ပြခဲ့သဖြင့် ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဂျီနီဗာ *Protocol* တွင် ဓာတု

နှင့် ဇီဝပိုးမွှားလက်နက်များကို စစ်ပွဲများတွင် မသုံးစွဲကြရန် နိုင်ငံအများစု ပါဝင် လက်မှတ်ရေးထိုး ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ စုစုပေါင်း ၄၉ နိုင်ငံက ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုး ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသော်လည်း နိုင်ငံအချို့ကသာ ဥပဒေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြု လက်ခံခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းတွင် ဓာတုနှင့် ဇီဝပိုးမွှားလက်နက်များ မသုံးစွဲကြရန် ကာကွယ်ဟန့်တားပေးနိုင်ခဲ့ကြသည်။

သိမ်းပိုက်ခံ ရန်သူ့နယ်မြေတွင် ပြုလုပ်ခွင့်မရှိသော လုပ်ရပ်များ

- (က) သိမ်းပိုက်ခံ နယ်မြေဒေသအတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုအား သိမ်းပိုက်ရေး ပြည်ပတပ်ဖွဲ့ဝင်များက နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်း မပြုရပါ။
- (ခ) ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ် (သေဒဏ်) များ ချမှတ်ခြင်း မပြုရပါ။
- (ဂ) ဒေသခံပြည်သူများ၏ ကိုယ်ခန္ဓာကို ပျက်စီးစေရန်နှင့် ဇီဝပိုးမွှားများဖြင့် ဆေးဝါး ဖော်စပ်ရာတွင် စမ်းသပ်ရန် လုံးဝခွင့်မပြုခဲ့ပါ။
- (ဃ) သိမ်းပိုက်သည့် နိုင်ငံအတွင်းသို့ သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေမှ ဒေသခံများကို ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခွင့် မရှိပါ။
- (င) သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေ ဒေသခံများအား ရပ်ဝေးသို့ နှင်ထုတ်ခွင့် မရှိပါ။ အခြားနိုင်ငံများသို့ ထွက်ခွာသွားရန် လည်း နှင်ထုတ်ပိုင်ခွင့် လုံးဝမရှိပါ။
- (စ) သိမ်းပိုက်ခံ နယ်မြေပေါ်မှ ပုဂ္ဂလိကပိုင်နှင့် အစိုးရပိုင် (အများပြည်သူပိုင်) အဆောက်အအုံများနှင့် ပစ္စည်း

mgyoe.com

များကို ဖျက်ဆီးဖောက်ခွဲခြင်း၊ လုယက်ခြင်း၊ သိမ်းယူခြင်း ပြုပိုင်ခွင့် မရှိပါ။ စစ်ရေးအရ အရေးတကြီး မလိုအပ်ပါဘဲလျက်နှင့် မည်သည့် ရန်သူနိုင်ငံပိုင် အဆောက်အအုံကိုမျှ ဖျက်ဆီးဖြိုလှဲ ဖောက်ခွဲပိုင်ခွင့် မရှိပါ။

- (ဆ) ဒဏ်ရာရထားသူများနှင့် ဖျားနာနေသူများကို ထိခိုက်နစ်နာစေရန်နှင့် အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် ပြုလုပ်ခွင့် မရှိပါ။
- (ဇ) ဒဏ်ရာ ရထားသူများကို ညှဉ်းပန်းမှု မပြုရသည့် အပြင် ဆေးဝါးကုသ ပြုစုပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။
- (ဈ) စစ်သို့ပန်းများအား ကျန်းမာရေး ထိခိုက်စေခြင်း၊ ရက်စက်မှု ပြုခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းများ လုံးဝပြုလုပ်ခွင့် မရှိပါ။
- (ည) ဂျီနီဗာကွန်ဗင်းရှင်း ချိုးဖောက်ကျူးလွန်သူများအား ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ရန်အတွက် ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပါသည်။
- (ဋ) စစ်ဘေးဒုက္ခသည် အရပ်သားများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရပါသည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကြက်ခြေနီ ညီလာခံကြီးက တိုရန်တိုမြို့တွင် ၁၉၂၅ ခုနှစ်က ချုပ်ဆိုခဲ့သောဂျီနီဗာစစ်ရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေများကို ထပ်လောင်းအတည်ပြု လက်ခံခဲ့ကြသည်။

Hague မြို့တွင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်က ကျင်းပခဲ့ကြသော နိုင်ငံတကာ ညီလာခံကြီးတွင် ရုရှား၊ ယူကရိန်းနှင့် ဘိုင်လိုရုရှားတို့က

ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် အဆောက်အအုံများကို စစ်ဘေးဒဏ် အန္တရာယ်များနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်းများမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးကြပါရန် အဆိုပြု တင်သွင်းခဲ့ကြသည်။ နျူကလီးယား လက်နက်များ အားလုံးနှင့် ပြည်ပရှိ စစ်စခန်းများကို နိုင်ငံအားလုံးက ဖျက်သိမ်းကြပါရန် ဆိုဗီယက်ယူနီယံက ထပ်တလဲလဲ တိုက်တွန်းပြောကြားခဲ့ကြသည်။ နျူကလီးယားလက်နက်များ စမ်းသပ်ဖောက်ခွဲခြင်းများကို လုံးဝပိတ်ပင် ရပ်စဲကြရန်နှင့် စစ်တပ်ဖွဲ့များကို နိုင်ငံတိုင်းက ဖျက်သိမ်းပေးပါရန်ကိုပါ ဆိုဗီယက်အုပ်စုက အနောက်နိုင်ငံများအပေါ် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၇ ရက်နေ့က အကာအကွယ် ကင်းမဲ့နေခဲ့သော တရုတ်မြို့ကြီးများအပေါ် ဂျပန်ဘုရင့်လေတပ်က ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကိစ္စကို ဆိုဗီယက်တို့က အပြင်းအထန် ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့ကြသေးသည်။ တရုတ်မြို့များရှိ အရပ်ဘက် အဆောက်အအုံများကို ဂျပန်ကြည်းတပ်က အမြောက်ကြီးများဖြင့် အပြင်းအထန် ပစ်ခတ်ခဲ့ခြင်းကိုလည်း ထပ်တလဲလဲ ရှုတ်ချပြစ်တင်ခဲ့သည်။ အရပ်သူ အရပ်သားများ၊ စစ်နှင့် မပတ်သက်သူများကို တိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုရန် ဆိုဗီယက်တို့က အရေးဆိုခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။

၁၉၀၇ ခုနှစ် အထူးနိုင်ငံတကာစာချုပ်အရ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက အခြားနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအပေါ် စစ်ရေးအရ အရေးယူ တိုက်ခိုက်ပိုင်ခွင့် လုံးဝ မရှိပါ။ ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်ဘုရင့်ကြည်းတပ်နှင့် ရေတပ်များက ရုရှားနိုင်ငံကို စစ်မကြေညာဘဲ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်မကြေညာဘဲ စစ်တိုက်ခြင်းလုပ်ရပ်သည် နိုင်ငံတကာဥပဒေကို ပြောင်ကျကျ အတိအလင်း ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု

ဥပဒေရှုထောင့်မှ မှတ်ယူပါသည်။ စစ်မကြေညာဘဲ တိုက်ခိုက်သော နိုင်ငံကို နိုင်ငံတကာ ဥပဒေက ကျူးကျော်သူ (aggressor) ဟူ၍ သတ်မှတ်ပါသည်။

စစ်ကြေညာသည် ဖြစ်စေ၊ စစ်မကြေညာသည်ဖြစ်စေ စစ်ပွဲ တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါက စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများမှ တပ်ဖွဲ့များ အားလုံးသည် နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေပါ စည်းကမ်း စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ တိကျစွာ လိုက်နာကြရန် တာဝန်အသီးသီး ရှိကြပါသည်။ စစ် ဖြစ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သံတမန်များကို မိမိတို့၏ မိခင်နိုင်ငံ အသီးသီးသို့ ချက်ချင်း ပြန်သွားခွင့် ပြုကြရန် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံအားလုံးတွင် တာဝန်ရှိလာ၏။

အခန်း (၄)

စစ်ဖြစ်လာချိန်တွင် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများစပ်ကြား ချုပ်ဆို
ထားသော စာချုပ်များ အသက်မဝင် ဖြစ်လာခြင်းကိစ္စ

စစ်ဖြစ်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများ စပ်ကြားတွင် ချုပ်ဆိုထားသော နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စာချုပ်စာတမ်း များသည် တရားဝင် ခိုင်မာမှု မရှိတော့ဘဲ စည်းနှောင်အား ကင်းမဲ့ သွားကာ ဥပဒေသဘောအရ အသက်မဝင်ဘဲ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများ စပ်ကြား စာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းဆိုင်ရာ ချုပ်ဆိုထားခဲ့သော စာချုပ်များမှာလည်း ယာယီ ရပ်ဆိုင်းသွားကြ ၏။ စစ်ပြီးသွားမှ ပြန်လည် အသက်ဝင် ခိုင်မာလာကြသည်။ သို့ သော် စစ်နှင့်ဆိုင်သော သဘောတူစာချုပ်များမှာ ပျက်ပြယ်သွား ခြင်း မရှိဘဲ တိကျစွာ လေးစား လိုက်နာကြရန် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများ စပ်ကြားတွင် ပို၍ တာဝန်ရှိလာကြသည်။

ကြားနေနိုင်ငံများအဖြစ် သတ်မှတ် ချုပ်ဆိုထားသော နိုင်ငံများ၏ ကြားနေရပ်တည်မှုကို စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများက ထိပါးနှောင့်ယှက်ပိုင်ခွင့် လုံးဝမရှိပါ။ စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများ စပ်ကြားရှိ ကုန်သွယ်ရေးစာချုပ်များမှာ ပျက်ပြယ်ရပ်ဆိုင်းသွားသည်။ ရန်သူ နိုင်ငံသားများသည် မိမိနိုင်ငံအတွင်း လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှား သွားလာခွင့် မရှိတော့ပေ။

စစ်ပြိုင်နယ်မြေ (Theatre of military operations)

စစ်ပြိုင် နိုင်ငံများက စစ်မက် ပြိုင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်သော မြေပြင်၊ ရေပြင်နှင့် လေထုများကို စစ်ပြိုင်နယ်မြေ (theatre of military operations) ဟု နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေက သတ်မှတ်ပေးထားသည်။ သို့ရာတွင် ကြားနေနိုင်ငံများမှ ကုန်သွယ်ရေးများ နိုင်ငံတကာ ရေပြင်တွင် လွတ်လပ်စွာ ခုတ်မောင်း သွားလာနေခြင်းကို ထိပါးနှောင့်ယှက်စေခြင်း မရှိစေရပါ။

ကြားနေနိုင်ငံများ၏ ပိုင်နက်နယ်မြေများပေါ်တွင် စစ်နယ်မြေ တည်ထောင်ခွင့် လုံးဝမရှိခြင်း

ကြားနေနိုင်ငံဟု ကြေညာထားသော မည်သည့် ကြားနေနိုင်ငံ၏ မြေပြင်၊ ရေပြင်နှင့် လေပြင်ထဲတွင် စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများက စစ်ပွဲဝင်ရောက် ကျူးကျော် ဆင်နွှဲပိုင်ခွင့် မရှိစေရပါဟု နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေက ပြဌာန်းပေးထားသည်။ မည်သည့် စစ်ပွဲမျိုးတွင်မဆို လက်နက်မဲ့ အရပ်သူ အရပ်သားများအပေါ် မည်သည့်စစ်ပြိုင်နိုင်ငံ၏ တပ်ဖွဲ့များကမှ တိုက်ခိုက်ခြင်း လုံးဝ ပြုပိုင်ခွင့် မရှိပါ။

စစ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဥပဒေများ

ရန်သူ၏ ပြောက်ကျား တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့ဝင်များမှာမူ စစ်သည်များဟု သတ်မှတ်ခြင်း ခံရသဖြင့် ၎င်းတို့အား တစ်ဖက် တပ်ဖွဲ့များက တိုက်ခိုက်ခွင့် ရှိပါသည်။ ပြောက်ကျားရန်သူစစ်သည် များကို ဖမ်းဆီးရမိပါက ၎င်းတို့အား စစ်သို့ပန်းများ၏ ရပိုင်ခွင့် အတိုင်း အပ်နှင်း၍ ကျွေးမွေး စောင့်ရှောက်ကာ ဆေးဝါး ကုသပေးရန် တစ်ဖက်တပ်ဖွဲ့များတွင် တာဝန်ရှိလာပါသည်။ (၁၉၄၉ ခုနှစ် ဂျီနီဗာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် *Article 4* ၏ ပြဋ္ဌာန်းထားချက် အရ ဖြစ်ပါသည်။)

အခန်း (၅)
 ကြည်းကြောင်းစစ်ပွဲ ဆင်နွဲရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသော
 နည်းလမ်းများ

- (၁) ရက်စက်လွန်းသော နည်းလမ်းများဖြင့် ရန်သူ့တပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ခွင့် မရှိပါ။ အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့ လက်နက်နှင့် ဓာတုပစ္စည်းများကိုလည်း လုံးဝသုံးစွဲခွင့် မရှိပါ။
- (၂) လက်နက်ချ အညံ့ခံပြီးသား ရန်သူ့စစ်သည်များကို လုံးဝ ဘေးအန္တရာယ် ပြုလုပ်ခွင့် မရှိပါ။
- (၃) မလိုအပ်ဘဲ ရန်သူပိုင် ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းခွင့် မရှိပါ။
- (၄) ရန်သူ့နိုင်ငံသားများကို ၎င်းတို့၏မိခင်နိုင်ငံအား ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ရန် လုံးဝ အမိန့်ပေး စေခိုင်းခွင့် မရှိပါ။ ရန်သူ့နိုင်ငံမှ စစ်သားဟောင်းများကိုလည်း ၎င်းတို့မိခင်နိုင်ငံကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ပေး စေခိုင်းပိုင်ခွင့် လုံးဝမရှိပါ။

- (၅) အကာအကွယ်မဲ့ ဖြစ်နေသော ရန်သူ မြို့ရွာများရှိ လူနေရပ်ကွက်များကို အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်ဖြိုခွင်း တိုက်ခိုက်ခွင့် မရှိပါ။ အကယ်၍ မလွဲသာမရှောင်သာ ရန်သူမြို့ရွာများကို မိမိဘက်မှ အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်ရန် လိုအပ်မည် ဆိုပါကလည်း မိမိ၏တပ်မှူးကြီးဖြစ်သူသည် ရန်သူ အရပ်သားများအား မြို့ရွာများမှ အမြန်ဆုံး ထွက်ခွာသွားကြရန် သတိပေး နှိုးဆော်ပြီးမှသာ မိမိဘက်မှ ၎င်း မြို့ရွာများကို အမြောက်လက်နက်များဖြင့် ပစ်ခတ်ဖြိုခွင်းခွင့် ရှိပါသည်။
- (၆) စစ်ပြိုင်နိုင်ငံများမှ စစ်သည်များသည် မိမိနိုင်ငံ၏ စစ်တပ်ဖွဲ့များ၏ တံဆိပ်အမှတ်အသားများကို အဝေးမှ သဲကွဲစွာ မြင်နိုင်သည့် စစ်ဝတ်စုံများ (uniforms) ကို ဝတ်ဆင်ပြီးမှ တိုက်ပွဲဝင်ကြရမည်။
- (၇) အမြောက်ပစ်ခတ်သော တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် အတတ်နိုင်ဆုံး တစ်ဖက်ရန်သူနိုင်ငံ၏ အထွတ်အမြတ် ထားရှိရာ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ၊ သိပ္ပံဓာတ်ခွဲခန်းနှင့် သိပ္ပံသုတေသန ဌာနများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာနှင့် ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများ၊ သမိုင်းဝင် အဆောက်အအုံများ၊ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်း၊ ဆေးပေးခန်းများနှင့် စစ်ရေးနှင့် မပတ်သက်သည့် နေရာမှန်သမျှကို ရှောင်ကွင်း ပစ်ခတ်ကြရန် တာဝန်ရှိကြပါသည်။

သို့သော် ဒေသခံပြည်သူလူထုကလည်း ဖော်ပြပါ အဆောက်အအုံများကို ရန်သူတပ်ဖွဲ့များက အဝေးမှ သဲကွဲထင်ရှားစွာ မြင်နိုင်စေရန်အတွက် သဲကွဲခြားနားသော အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာများကို ပြသပေးထားကြရန် တာဝန်အသီးသီး ရှိကြပါသည်။

စစ်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာဥပဒေများ

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဂျီနီဗာ စာချုပ်အရ သိမ်းပိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များ သည် သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေများမှ ဒေသခံပြည်သူများကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ မတရား အနိုင်အထက် ပြုကျင့်ခြင်း၊ ဓားစာခံများ အဖြစ် ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းထားပိုင်ခွင့် လုံးဝမရှိပါ။

၁၈၆၈ ခုနှစ် *St. Petersburg* သဘောတူစာချုပ်အရ စူးရှဖောက်ဝင်မှု ပြင်းထန်သော ခဲယမ်းနှင့် မီးလောင်ကျွမ်းစေသည့် လက်နက်ခဲယမ်းများကို စစ်ပွဲများတွင် သုံးစွဲခွင့် လုံးဝမရှိပါ။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့က ချုပ်ဆိုခဲ့သော အထူး နိုင်ငံတကာ စာချုပ်အရ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများအား လုံးဝ ဖျက်ဆီး တိုက်ခိုက်ခွင့် မရှိပါ။

သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေမှ ဒေသခံပြည်သူများအား ၎င်းတို့နိုင်ငံ တပ်ဖွဲ့များ၏ စစ်သတင်းများကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း၍ အကျပ်ကိုင် မေးမြန်းခွင့် မရှိပါ။

မှတ်ချက်။ နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ခဲ့ကြသော ဂျာမန်နှင့် ဂျပန် စစ်ဘက်အရာရှိကြီးများကို *Nuremberg* နှင့် တိုကျို စစ်ခုံရုံးက စစ်ဆေးပြီး ပြစ်မှုထင်ရှားသူများကို ပြစ်ဒဏ်အသီးသီး ချမှတ်ခဲ့ကြပါသည်။

အခန်း (၆)
 သိမ်းပိုက်ထားခြင်းခံရသော နယ်မြေကို အုပ်ချုပ်စီမံ
 ခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာကိစ္စ

နိုင်ငံခြားစစ်ပြိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏ တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်ကွပ်ကဲမှုအောက်တွင် ရှိနေသော နယ်မြေတစ်ရပ်ကို 'သိမ်းပိုက်ထားခြင်းခံရသော နယ်မြေ' ဟု နိုင်ငံတကာ ဥပဒေက သတ်မှတ်ထားပါသည်။ သိမ်းပိုက်ထားသော တပ်မှူးက မိမိတပ်ဖွဲ့များ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်မြေအတွင်း တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ပိုင်နိုင်စွာ ထိန်းချုပ် စီမံခန့်ခွဲပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ နယ်မြေလုံခြုံရေးကို ပိုင်နိုင်စွာ ထိန်းသိမ်းပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိပါသည်။ နယ်မြေအတွင်း မူလက တည်ရှိခဲ့ တရားဥပဒေများကိုလည်း ဆက်လက် တည်တံ့ ခိုင်မြဲစေရပါမည်။ သိမ်းပိုက်ခံရသော မြေမှ လူထုက မိမိတို့ကို သိမ်းပိုက်ထားသည့် တပ်များအပေါ် သစ္စာခံ

ရန် တိုက်တွန်း အကျပ်ကိုင်ခြင်း ပြုခွင့်မရှိပါ။ ထိုနယ်မြေခံ ပြည်သူ တို့၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူခြင်း သို့မဟုတ် ခိုးယူခြင်း ပြုလုပ်ပါက ရာဇဝတ်မှုမြောက်သည်ဟု နိုင်ငံတကာ စစ်ဘက်ဆိုင် ရာ ဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေတွင် အကောက်ခွန် ကောက်ခံပိုင်ခွင့်

မိမိတို့ သိမ်းပိုက်ထားသောနယ်မြေ၏ စည်ပင်သာယာရေးကိစ္စများ၊ သန့်ရှင်းရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လမ်းများ ပြုပြင်ရေး၊ မိလ္လာနှင့် မီးတိုင်များ၊ တယ်လီဖုန်းတိုင်များ တပ်ဆင်ထိန်းသိမ်းရေး ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော စည်ပင် သာယာဆိုင်ရာ အခွန်အခများကို သိမ်းပိုက်ထားသော တပ်ဖွဲ့မှူး များက ကောက်ခံ သုံးစွဲပိုင်ခွင့် ရရှိထားကြပါသည်။ ထိုသို့ အခွန် ကောက်ခံမည်ဖြစ်ကြောင်း သိမ်းပိုက်တပ်ဖွဲ့များ၏ စစ်ဦးစီးချုပ်က စာဖြင့် ရေးသားကာ လက်မှတ်ရေးထိုး၍ အမိန့် ထုတ်ပြန်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ အခွန်ထမ်းဆောင်ပြီးသူများကိုလည်း အခွန်ထမ်း ဆောင်ပြီးကြောင်း ပြေစာ ထုတ်ပေးရန် တာဝန်ရှိ၏။

ရန်သူနိုင်ငံ အစိုးရပိုင် ငွေကြေး၊ ရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းနှင့် မရွှေပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများကို သိမ်းယူသုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရရှိခြင်း

ရန်သူနယ်မြေကို သိမ်းပိုက်ထားသောတပ်ဖွဲ့များသည် ရန်သူအစိုးရ က ပိုင်ဆိုင်သောငွေကြေး၊ ရန်ပုံငွေများနှင့် စစ်ပွဲအတွက်အထောက် အပံ့ ဖြစ်စေနိုင်သော ရွှေပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းများကို စစ်

အတွက် အရေးပေါ် သုံးစွဲပိုင်ခွင့် ရရှိပါသည်။ ရန်သူ့စစ်လက်နက် တိုက်များ၊ ခဲယမ်းများ၊ စစ်ဘက် အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများကို သိမ်းယူပိုင်ခွင့်ရှိပြီး လိုအပ်လျှင် ပုဂ္ဂလိက ရေယာဉ်နှင့် ကားများကို ပါ သိမ်းယူခွင့်ရှိ၏။ ရန်သူ့ ရေအောက် ကြေးနန်း ဆက်သွယ်ရေး လိုင်းများကို စစ်ရေးအရ အရေးပေါ် လိုအပ်လာပါက ဖြတ်တောက် ဖျက်ဆီးပိုင်ခွင့် ရှိသေး၏။ သို့သော် စစ်ပွဲပြီးဆုံးသွားပါက ပြန်လည် တပ်ဆင် ပြုပြင်ပေးရန် တာဝန်ရှိပြန်ပါသည်။

ရန်သူနိုင်ငံပိုင် အစိုးရ အဆောက်အအုံများ၊ သစ်တောနှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၊ စိုက်ပျိုးမြေများကို ယာယီ ထိန်းသိမ်း အုပ်ချုပ်စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် ရရှိကြပါသည်။ သို့သော် ဆေးရုံများ၊ ကျောင်းများ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ၊ လှူဒါန်း ဆောက်လုပ်ထားသော အဆောက်အအုံများ၊ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများကို သိမ်းပိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များက ကာ ကွယ် စောင့်ရှောက်ပေးရန်လည်း တာဝန်အသီးသီး ရှိကြသည်။

ရေကာတာနှင့် တာတမံများအား ဗုံးကြဲဖျက်ဆီးပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေ၏ ပိတ်ပင်တားမြစ်ချက်

နိုင်ငံတကာ စစ်ဥပဒေက ရန်သူနိုင်ငံပိုင် ရေကာတာကြီးများနှင့် ဆည်မြောင်း တာတမံကြီးများကို ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးပိုင်ခွင့် မရှိကြောင်း အတိအလင်း ကြေညာ ဟန့်တား ပိတ်ပင်တားဆီး ထားပြီး ဖြစ်၏။

သို့သော် ၁၉၆၈ ခုနှစ် မေလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် မြောက် ဝီယက်နမ်နိုင်ငံ ရေအားထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ ဟန့်တားမြို့